

TVU novičke

2/2004

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

18. - 24. 10. 2004

Tokrat preberite:

Teden vseživljenjskega učenja 2004	2
★ Priprave na TVU 2004	2
★ 8. andragoški kolokvij	6
★ Vroče teme letošnjega festivala učenja	6
★ Pomembna vloga koordinatorja TVU v regionalnem prostoru	10
Priznanja Andragoškega centra Slovenije za leto 2004	13
★ Poročilo o postopku in rezultatih razpisa	13
Razpis za prijavo dejavnosti v Tednu vseživljenjskega učenja 2004	15
Mednarodno sodelovanje	17
★ Poročilo o drugem sestanku projektne skupine IntALWinE na Finskem	17
★ Prvi rezultati vrednotenja učinkov TVU v mednarodnem projektu	19
Organizacija dela za projekt TVU 2004 na Andragoškem centru Slovenije	26
★ Delovne skupine za pripravo TVU 2004	26
Pomembnejši datumi	27

Teden vseživljenjskega učenja 2004

★ Priprave na TVU 2004

Čeprav nas do Tedna vseživljenjskega učenja (18. do 24. oktober 2004) loči še kar nekaj časa, so priprave nanj v polnem teku. Delovna skupina za TVU na Andragoškem centru Slovenije opravlja že ustaljene pripravljalske dejavnosti, vnašamo pa tudi razvojne vidike in se povezujemo s prijatelji TVU na vseh ravneh: krajevni, državni in mednarodni. Verjamemo, da je to projekt 'ljudi za ljudi', zato si prizadevamo za njegovo prizemljenost, vpetost v vsakdanje življenje, obenem pa ga želimo trdno zasidrati v sodobne družbene tokove in doseči, da se z njim poistovetijo tudi predstavniki različnih strok in politike.

★ Mednarodno sodelovanje daje razvojne spodbude in potrjuje dosežke TVU

V prvih mesecih letošnjega leta smo precej pozornosti namenili pogledu nazaj, na TVU 2003, saj ga nismo pretresali le z vidika že uveljavljenih načinov vrednotenja. Po zaslugi *Grundtvig 1 projekta*¹, ki ga koordiniramo, smo namreč prvič upoštevali tudi vidike udeležencev Tedna. Rezultati sicer (še) niso reprezentativni za TVU kot celoto, saj se je v anketiranje vključila le ena petina izvajalcev, vprašalnike pa je izpolnilo le 2,5 % evidentiranih obiskovalcev prireditev TVU. Kljub temu so pridobljene informacije zanimive, predvsem pa pokažejo, kakšne napotke bi v prihodnje s sistematičnim pristopom lahko pridobili – ne le za načrtovanje naslednjih festivalov učenja, temveč za usmerjanje politike izobraževanja odraslih na splošno. Prvim rezultatom vrednotenja TVU s stališča udeležencev je v nadaljevanju namenjen poseben članek.

Dogajanja v okviru drugega evropskega projekta², ki bo v naslednjih treh letih omogočal prenos naših izkušenj v Evropo, obenem pa v naš festival vnašal nekatere novosti, so prav tako predstavljena v posebnem članku, zato naj na tem mestu poudarim predvsem to, da nam mednarodno sodelovanje omogoča dvoje: po eni strani so to viri svežih zamisli in novega znanja pa tudi denarja, s katerim financiramo razvoj projekta TVU, po drugi strani pa nam srečanja z nacionalnimi koordinatorji drugih festivalov učenja vedno znova potrjujejo, da se slovenski TVU odlikuje po tem, da:

- smo uspeli vzpostaviti razmeroma čvrsto partnerstvo, ki vključuje ustanove na različnih ravneh – nacionalni koordinator dejavno sodeluje z okrog 500-člansko

¹ Projekt *Widening and strengthening the European dimension of the Lifelong Learning Week movement* (glej <http://www.llw5.org>)

² Projekt *International Adult Learners Week in Europe – IntALWinE*

mrežo izvajalcev in 27-člansko mrežo koordinatorjev TVU, podpira nas mreža medijev, mreža donatorjev in sponzorjev, financirata nas dve ministristvi, usmerja nas Nacionalni odbor za TVU s predstavniki iz različnih ustanov, pokroviteljstvo nad TVU prevzema Vlada Slovenije. Na to povezanost in čvrsto strukturo smo lahko upravičeno ponosni, po drugi strani pa tudi na tem področju ostaja še marsikaj, kar bi lahko izboljšali;

- s TVU smo osredotočeni na vseživljenjsko učenje, medtem ko se večina drugih evropskih festivalov omejuje na izobraževanje odraslih. Države članice EU imajo nalogo, da čim prej oblikujejo strategijo vseživljenjskega učenja in o njenem uresničevanju poročajo. V prvem poročilu Slovenije³ je prav TVU večkrat omenjen kot instrument, ki v naši državi to strategijo že vpeljuje;
- imamo nabor dobitnikov priznanj z izjemnimi učnimi uspehi v izobraževanju odraslih - v obdobju 1997-2003 je ACS podelil 90 priznanj, v letu 2004 se jim pridružuje 10 novih. To so življenjske zgodbe ljudi, ki so lahko vsem za zgled, ker širijo glas 'učečih se';
- imamo zanimivo sintezo centraliziranega in decentraliziranega pristopa k pripravi in izpeljavi TVU: nacionalna koordinacija ACS (in NO za TVU) zagotavlja(ta) usklajenost in transparentnost festivala, mreža koordinatorjev pa prilagojenost krajevnim značilnostim, prednostim in potrebam;
- imamo dober računalniško zasnovan sistem evidentiranja in vrednotenja, ki omogoča pregled nad razsežnostmi TVU ter ugotavljanje ključnih količinskih in kakovostnih kazalnikov, s tem pa osnovo za sprejemanje odločitev in usmerjanje razvoja projekta.

★ V priprave na ravni države so vključene številne ustanove in posamezniki

Na dosedanje dosežke TVU smo lahko upravičeno ponosni, po drugi strani pa je res, da nekateri kazalniki dajejo slutiti, da v projektu prihaja do nekakšne stagnacije, ki je nedvomno posledica motenj v (so)financiranju TVU. Leta 2002 je bila zaradi tega omejena nacionalna koordinacija in so izvajalci in koordinatorji pogrešali usmerjanje, v letu 2003 pa je nemalo težav povzročil zamik razpisa Ministrstva za šolstvo, znanost in šport (MŠZŠ) o sofinanciranju koordinacije in izpeljave prireditev TVU, kar je pripeljalo do zmanjšanja števila sodelujočih. Zaznati je torej nekakšno utrujenost prijateljev TVU, ki bi jo želeli s skupnimi močmi preseči, uspešno izpeljati TVU 2004 in se okrepiti za TVU 2005, ko bomo praznovali deseto obletnico projekta. V tem duhu sta bila v maju izpeljana dva pomembna sestanka:

- srečanje z izvajalci in koordinatorji TVU (6. maj 2004),
- seja Nacionalnega odbora za TVU (11. maj 2004).

³ Poročilo (glej http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/III_en.html#national_reports) se nanaša na Resolucijo o vseživljenjskem učenju (Evropski svet, 2002).

Namen obeh sestankov je bil trojen: pogled nazaj, na izkušnje in spoznanja TVU 2003, pogled naprej, na pripravo in izpeljavo TVU 2004, ter obravnava nekaterih aktualnih tem. Oboji udeleženci so prejeli predstavitveno-dokumentacijsko zgoščenko o TVU 2003, na njej so na voljo najpomembnejši dokumenti, grafične rešitve pa tudi nekaj fotografij z lanskega festivala; tam je objavljeno tudi daljše poročilo o TVU 2003. Vsebina zgoščenske je javnosti dostopna na naslovu <http://tvu.acs.si/2003/>.

Podroben zapis prvega **sestanka z izvajalci in koordinatorji TVU**, udeležencev je bilo 40, je na voljo na spletni strani TVU (glej <http://tvu.acs.si/izvajalci>). Na tem mestu le na kratko povzemamo številna mnenja in pobude, ki so jih udeleženci izrazili. Nanašale so se na:

- **širitev koncepta TVU**, in sicer tako širitev mreže prijateljev TVU (Ministrstvo za okolje in prostor; Ministrstvo za zunanje zadeve: zamejski Slovenci; pridobitev znanih osebnosti, ambasadorjev TVU) kot tudi tem, ki jih festival naslavlja (letošnja tema – izobraževanje s športom, naslednje leto - dejavno državljanstvo, okoljevarstvo, regijsko sodelovanje);
- **načine dokumentiranja in promoviranja TVU**: nacionalna in krajevna raven, pomoč sponzorjev in donatorjev, prodor TVU v vsako vas, a tudi večja usklajenost in sodelovanje v mestih, na primer v Ljubljani;
- **denarno podporo**: predstavnik MŠZŠ, mag. Jože Miklavc, je udeležencem zagotovil, da bodo tudi v letu 2004 sofinancirali koordinacijo in izpeljavo prireditvev TVU, vendar je priporočal tudi iskanje dodatnih virov. Po trenutno znanih podatkih razpis namreč ne bo objavljen pred jesenjo, saj je treba najprej izpeljati dva druga, mednarodna razpisa. Na pripombo, da zamik objave razpisa v čas po izpeljavi TVU ali tik pred njo pomeni predvsem negotovost, zaradi katere koordinatorji in izvajalci TVU zmanjšujejo svoja prizadevanja, je odgovoril, da je negotovost mogoče zmanjšati, če je prijava na razpis kakovostno pripravljena. Ugovarjali smo, da je ta argument sprejemljiv za postavko Koordiniranje TVU, kjer je prijaviteljev približno toliko kot dobitnikov sredstev, drugače pa je pri postavki Prireditve, kjer je prijaviteljev bistveno več. Bila je izražena pobuda, da naj MŠZŠ vendarle razpis izpelje čim prej, saj je načrtovanje TVU (pa tudi drugih projektov, ki se sofinancirajo iz tega razpisa) oteženo ali celo onemogočeno.

Rezultat sestanka sta bili še dve konkretni pobudi – prva naslovljena na NO za TVU o zagotovitvi denarne podpore MŠZŠ za dopolnitev in prilagoditev sistema vrednotenja TVU v skladu z izsledki zgoraj omenjenega evropskega *projekta Grundtvig 1*; pobudo je NO za TVU nekaj dni zatem sprejel in usmeril ACS in MŠZŠ k njenemu uresničevanju. Druga pobuda je bila namenjena Komisiji za priznanja ACS o tem, da naj se oblikuje nova kategorija dobitnikov – mediji. Ta pobuda na zasedanju komisije ni bila sprejeta, češ da že obstoječa, tretja kategorija priznanj omogoča prijavljanje teh posameznikov oziroma ustanov.

Sestanek Nacionalnega odbora za TVU je bil bolj formalne narave. Člani so obravnavali in sprejeli vsebinsko in finančno poročilo TVU 2003 ter vsebinski in finančni načrt TVU 2004; oba dokumenta bosta posredovana v obravnavo Vladi RS. Nekoliko dlje časa so se zadržali pri razvojnih vidikih projekta:

- sodelovanje predstavnika Slovenije na *Mednarodnem forumu udeležencev* in vpeljevanje koncepta forum udeležencev v prakso TVU in izobraževanja odraslih;
- dosežki *projekta Grundtvig 1* za nadaljnji razvoj sistema vrednotenja TVU ter
- koncept praznovanja desete obletnice TVU v letu 2005.

NO za TVU je vse tri informacije podprl in bo po svojih močeh pripomogel k njihovemu uresničevanju. Kar zadeva izhodišča za organiziranje desete obletnice TVU, naj Andragoški center načrt po vsebinski plati prečisti glede na realne možnosti in konkretnije opredeli finančne vire za zastavljene naloge. Prednost naj bo dana praznovanju obletnice, nato mednarodnemu sodelovanju ter sodelovanju v regiji, katere del smo. Vsa nadaljnja prizadevanja na mednarodni ravni naj bodo pogojena z možnostjo pridobitve potrebnega denarja. Konkretnější načrt bo NO za TVU obravnaval v septembru 2004, na svoji drugi letošnji seji.

Oba sestanka sta dala delovni skupini na ACS dragocene usmeritve za delo, obenem pa sta okrepila pripravljenost udeležencev, da vsak po svojih močeh in vsak na svojem področju prispevamo k izpeljavi letošnjega festivala.

★ **Andragoški center Slovenije pripravlja svoje prireditve v TVU 2004**

Tradicionalne prireditve TVU na državni ravni bodo tudi letos ostale v domeni Andragoškega centra Slovenije, v letu 2006 pa naj bi se slovesno odprtje selilo v drugo okolje. V ta namen je treba opredeliti kriterije za prenos slovesnosti ter zagotoviti ustrezno in stabilno sofinanciranje ustanove, ki bo prireditev izpeljala. Tako bo letošnje **slovesno odprtje** organizirano v **petek, 15. oktobra**, na isti lokaciji kot lani, v **kongresni dvorani Mercurius BTC**, Šmartinska 152, Ljubljana. Na njem bodo podeljena priznanja ACS za izjemne dosežke v izobraževanju odraslih. Dobitniki bodo predstavljeni v naslednji številki TVU-Novičk, izšla bo v drugi polovici septembra. Pripravljena bo tudi video-predstavitve, prek lokalnih in nacionalnih TV postaj bo tudi letos nagovorila najširšo javnost.

Osrednja strokovna prireditev na državni ravni bo **8. andragoški kolokvij**, ki je na kratko predstavljen v posebnem prispevku.

Na tem mestu vas želimo le še opozoriti, da vsa dogajanja za projekt TVU budno spremljate na spletni strani <http://tvu.acs.si/zarisce>.

mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

★ 8. andragoški kolokvij

Letošnji osmi andragoški kolokvij, ki bo potekal **22. in 23. oktobra 2004** v Ljubljani, nosi naslov **Izobraževanje in usposabljanje učiteljev v izobraževanju odraslih**. Ukvarjal se bo z dvema pomembnima temama: **izobraževanjem in usposabljanjem učiteljev oziroma izobraževalcev odraslih**.

Glavni cilji kolokvija so:

- predstaviti razmere in spoznati najnovejše trende na področju izobraževanja in usposabljanja izobraževalcev odraslih,
- izmenjati izkušnje,
- predstaviti primere dobre prakse.

Vsebine se bodo dotikale tudi različnih učiteljevih vlog pri učenju in izobraževanju odraslih ter njihovemu vplivu nanje. Na kolokviju bodo predstavljeni prvi rezultati dela v mednarodnem projektu *Gruntvig 1: Usposabljanje izobraževalcev odraslih (Adult Education Driving Licence - ADDED)*. Svoje izkušnje in poglede bodo predstavili domači in mednarodni strokovnjaki.

Pozivamo vas, da razmislite o svoji udeležbi na tem strokovnem srečanju. Zaradi vsebinskega načrtovanja programa in oblikovanja delovnih skupin vas prosimo, da se prijavite do:

- **15. junija 2004**, če boste **sodelovali** na kolokviju **s prispevkom** (ob prijavi nam pošljite tudi kratek povzetek vašega prispevka),
- **31. avgusta 2004**, če boste **sodelovali brez prispevka**.

Navodila za pripravo prispevka so objavljena na <http://tvu.acs.si/ak/08/>.

Podrobnejše informacije o kolokviju najdete tudi v TVU-Novicah št. 1/2004 (http://tvu.acs.si/novicke/2004/TVU-Novicke_2004-01.pdf) ali pri Nedi Đorđević (tel.: 01 5842 544) in Metki Svetina (tel.: 01 5842 583, e-naslov: metka.svetina@acs.si).

Neda Đorđević (neda.dordevic@acs.si), ACS

★ Vročé teme letošnjega festivala učenja

Pri načrtovanju prireditev v Tednu vseživljenjskega učenja je marsikateremu izvajalcu v oporo skupna odločitev za tematske poudarke. Ti so pogojeni z mednarodno usmeritvijo festivala učenja, predvsem z aktualno evropsko temo. Letošnje leto je Evropska unija razglasila za leto učenja s športom, česar smo se resnično razveselili, saj šport pritegne pozornost velikega deleža prebivalstva vseh starostnih skupin. Lahko torej pričakujemo, da bo program letošnjega TVU rekorden, tako po obsegu kot po številu sodelujočih!

★ **Evropsko leto učenja s športom (EYES)**

Evropska komisarka za izobraževanje in kulturo, Viviane Reding, je takole predstavila Evropsko leto učenja s športom: »V Evropi imata šport in izobraževanje dolgo in pestro zgodovino. Že v zibelki naše kulture, stari Grčiji, so filozofi, denimo Sokrat in Aristotel, športu priznali neprecenljiv vzgojni pomen s tem, da so ga vključili v predmetnik, saj so se zavedali, da šport ne pomaga ohranjati le fizičnega, ampak tudi psihično ravnovesje vsakogar izmed nas.« Dandanes naj bi se vsak tretji Evropejec redno ukvarjal s športom. EU pa si prizadeva, da bi šport postal sestavni del vzgoje in življenja nasploh, saj pripomore k vsestranskemu razvoju človeka: uči ga socialnih veščin, predvsem duha 'fair playa', pa tudi samozavesti in občutka zdrave tekmovalnosti. S športom se vrednote prenašajo naravno in brez truda, zato evropska komisarka priporoča vsem državam članicam, da v okviru EYES, pod geslom Razgibaj telo, napni možgane, naredijo čim več za njihovo promocijo, saj so prav omenjene vrednote nepogrešljive za srečno in polno življenje v družbi. Več si lahko preberete na spletni strani: <http://www.eyes-2004.info/>.

★ **Hura, prosti čas!**

Med tematskimi koordinatorji TVU 2004 je letos tudi **Zavod za šport Slovenije** v povezavi z Zvezo za šport otrok in mladine ter Ministrstvom za šolstvo, znanost in šport, ki se v program Evropskega leta učenja s športom (EYES) vključuje s projektom *Hura, prosti čas*. Projekt so načrtovali razvojno, saj želijo s pomočjo namensko pridobljenih evropskih sredstev povečati delež športno aktivnega prebivalstva, učinkoviteje izrabiti številne športne površine (te predvsem ob koncu tedna in med počitnicami praviloma samevajo) ter v večji meri k sodelovanju pritegniti šole, društva in lokalne skupnosti.

Športni program *Hura, prosti čas* je namenjen predvsem mladim, ki želijo prosti čas ob koncu tedna in med počitnicami preživeti zdravo, v družbi vrstnikov na športnih površinah. Izjemno uspešno uvajanje programa v letu 2003, ko je bilo izpeljanih 184 programov, na katerih je pod strokovnim vodstvom pedagogov in mentorjev sodelovalo prek 19.000 mladih (število prostovoljsko opravljenih ur je preseglo 5.000!), je pripomoglo k zagotovitvi večjega deleža sredstev Ministrstva za šolstvo, znanost in šport za leto 2004. Priznanje programu v obliki finančne podpore pa je prišlo tudi s strani Evropske unije.

Koordinator programa *Hura, prosti čas* je **Primož Kos**, ki pripravlja tudi načrt vključevanja projekta v Teden vseživljenjskega učenja. Več o programu: <http://www.spic.si> in <http://www.sportmladih.net/>.

★ **Mladi in šport v taborništvu**

Slovenske tabornike je evropska tema, učenje s športom, navdušila, saj je pretežni del njihovega delovanja namenjen prav vzgoji zdravega duha v zdravem telesu, čemur seveda dodajo tudi povezanost z naravo. Oblikovali so tudi lastno spletno stran festivala učenja: <http://www.rutka.net/akcije/tvu/2004/>, prek katere zbirajo tudi prijave dogodkov TVU 2004.

Na njihovi spletni strani najdemo predstavitev taborniškega pogleda na vlogo športa v življenju: čeprav šport presega okvire taborniške organizacije, se Zveza tabornikov Slovenije (ZTS) zaveda, da šport krepi telo in duha, s svojo kolektivno naravnostjo pa razvija tudi kakovost odnosov v skupnosti. Taborniki prav zato prek celega leta izvajajo različne programe, predvsem zimovanja in tekmovanja, katerih sestavni del so tudi športne dejavnosti: orientacijski pohodi, lokostrelstvo, odbojka, kolesarjenje... Športne dejavnosti so priložnost za vzgojo pomembnih vrednot (potrpežljivost, strpnost, poštenost, odgovornost, sodelovanje...) in veščin (timsko delo, vodenje, prilagajanje, prevzemanje pobud in odgovornosti).

V TVU 2004 bodo sodelovali s projektom *Mladi in šport v taborništvu*, ki bo pod okriljem festivala učenja združil tabornike po vsej Sloveniji. Za spodbudo taborniškimi rodovom, da bi se lažje odločali za sodelovanje, so na spletni strani objavili deset zglednih primerov prireditev TVU, od orientacijskega tekmovanja, taborniških delavnic in okroglih miz na temo neformalnega učenja/izobraževanja, prek poti preživetja in gozdne učne poti z ekološkimi poudarki, do spoznavanja naravnih znamenitosti svojega kraja in prirejanja razstav.

★ **Priložnosti za učenje, ki jih ponujata pohodništvo in turizem**

Tudi letos bo med tematskimi koordinatorji TVU **Turistična zveza Slovenije (TZS)**, ki bo skušala v festivalsko dogajanje pritegniti čim več svojih društev in podmladkov. Vseživljenjskost učenja je že dolgo nepogrešljivi del strategije njihovega delovanja na vseh ravneh. Projekte *Turizmu pomaga lastna glava* (za učence osnovnih šol in vrtce) ter *Več znanja za več turizma* (predvsem srednje šole), ki so naravnani na vzgojo mladih v duhu kulture vseživljenjskega učenja, smo v Novičkah že predstavili, tokrat bi le poudarili, da želijo s svojim delovanjem:

- pospešiti pomladitev kroga poklicnih in ljubiteljskih turističnih delavcev,
- spodbuditi prebivalce, da s pridobivanjem znanja o svoji deželi in možnostih turistične ponudbe dejavno sodelujejo v razvoju turizma svojega kraja,
- pospešijo zaposlovanje v turizmu in zagotovijo zaposlenim socialno varnost,
- v okviru TZS pa uveljavijo zavest, da smo permanentno učeča se družba tudi, ko gre za turizem.

Kot koordinatorji Tedna vseživljenjskega učenja bodo svoja društva na krajevni ravni spodbudili tudi k prirejanju dogodkov, uglašanih na Evropsko leta učenja s športom. Predvsem vidijo možnost, da bi izvajalce povezali v mrežo pohodništva. Po Sloveniji je veliko lepo urejenih, a premalo izkoriščenih, učnih in drugih poti, ki odpirajo zanimive priložnosti za priložnostno učenje. TZS bo tako prek svojih izvajalcev prebivalce povabila na pohode po gozdnih učnih poteh, po sadnih in vinsko-turističnih cestah, po številnih kolesarskih poteh... Videti je, da bo v oktobru življenje res razgibano!

★ Pridobiti zagovornike vseživljenjskega učenja med študenti

Tudi ŠOU Ljubljana bo prav gotovo zelo dejaven v Evropskem letu učenja s športom, vendar pa bo, podobno kot lani, naše povezovanje zaživel predvsem v okviru **Študentske arene**. Med ACS, nacionalnim koordinatorjem TVU, in snovalci programa Študentske arene je že stekel pogovor o sodelovanju v areninem izobraževalnem programu, za katerega je letos odgovorna *Valerija Prevolšek*. TVU ima za svoj poglavitni cilj ozaveščanje javnosti o pomembnosti in vsenavzočnosti učenja v vseh starostnih obdobjih, v vseh okoliščinah, na vseh ravneh in vseh vlogah, ki jih posameznik v življenju ima, zato je Študentska arena za nas dragocen partner. V letu 2003 smo sodelovali na dveh tematskih omizjih (povzetke objavljamo na spletni strani <http://tvu.acs.si/koordinatorji/2003/>); enega, na temo *Ko alternativa postane poklic*, smo sami pripravili in vodili (*Darijan Novak*, ACS). V dobri uri in pol neformalnega pogovora z gosti (*Marcos Fink*, dr. *Alenka Hoeflerle Felc*, *Borut Bučar*, *Marino Kačič* in *Gregor Cesar*) smo občinstvu predstavili njihove razgibane biografije, s tem pa, upamo, tudi pokazali, da izbira poklica ni omejena na eno samo življenjsko obdobje.

Izobraževalnega dogodka Študentske arene 2003 se je kot vabljeni predstavnik ACS udeležil tudi mag. *Peter Beltram*. Sodeloval je na okrogli mizi z naslovom *Moj hobi mi viša ceno* (drugi člani omizja: *Vanja Kopar*, predstavnica neformalnega indeksa MEPI, *Jože Gornik*, predstavnik neformalnega indeksa NEFIKS, *Radovan Grapulin*, direktor podjetja SYSTEC in predstavnik Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve). Moderator, *Klemen Miklavic*, je skušal dobiti odgovore na vprašanje o pomenu neformalnega izobraževanja na trgu dela.

Vključevanje Andragoškega centra in TVU v program lanske arene je bilo torej uspešno, vendar smo bili promocijsko na prizorišču premalo prisotni, kar bomo morali letos popraviti.

★ Pismenost, spodbujanje bralne kulture in 10-letnica študijskih krožkov

V času TVU se bomo posvetili tudi področjem, ki so že sama po sebi naravnana vseživljenjsko, saj se z izzivi pismenosti, branja ter pridobivanja znanj za prostočasne in ljubiteljske dejavnosti, čemur so namenjeni študijski krožki, srečujemo vsak dan, na vsakem koraku.

Velik del nalog v okviru TVU 2004 bo posvečen obeležitvi 10-letnice delovanja študijskih krožkov v Sloveniji. Veseli smo, da imamo med letošnjimi dobitniki priznanj kar štiri zelo dejavne študijske krožke, ki jih bomo lahko predstavili javnosti. Prepričani smo, da bodo njihovi dosežki še marsikoga navdušili, da jim bo sledil.

Med krožki, ki povezujejo področje pismenosti in bralne kulture, so zelo dejavni študijski krožki *Beremo z Manco Košir*. Letos se nam obeta zanimiva izkušnja promocije branja na vlakcu, saj so se Slovenske železnice navdušile nad ponudbo bralnih dogodkov v času TVU na vseh tistih progah, kjer vozijo sodobnejši vlaki, ki omogočajo slišnost in s tem izkušnjo branja vsem, ki potujejo v posameznem vagonu. Bralni dogodki na slovenskih vlakih bodo odvisni od animacijskih sposobnosti članov študijskih krožkov (sodelovalo bo več bralnih krožkov iz različnih krajev), gre pa za priložnost, za katero smo lahko vodstvu podjetja Slovenske železnice le hvaležni.

Slavica Borka Kucler (borka.kucler@acs.si), ACS

★ Pomembna vloga koordinatorja TVU v regionalnem prostoru

Teden vseživljenjskega učenja v Sloveniji opozarja na štiri razsežnosti izobraževanja: izobraževanje v mladosti, izobraževanje in učenje v odraslosti ter učenje za osebno rast in za sožitje v skupnosti. Ali drugače: učiti se, da bi vedeli, učiti se, da bi znali delati, učiti se, da bi znali živeti v skupnosti in učiti se biti. S prireditvami TVU, ki potekajo vsako leto tretji teden v oktobru, želimo priklicati iz anonimnosti in iz nezavednosti »učne prakse« in »učne dogodke«, ki spodbujajo pri ljudeh razvoj vseh posameznikovih možnosti. Najpomembnejša je prav gotovo javna predstavitev in vrednotenje formalnega in neformalnega, tudi naključnega izobraževanja in ozaveščanje vseh nas, da pomeni prav vsako učenje (v priznani izobraževalni ustanovi, v družini, v prijateljski ali interesni skupini, na delovnem mestu) nepogrešljiv mozaik vseživljenjskosti.

V Razvojno izobraževalnem centru Novo mesto (RIC Novo mesto) smo prešli pot od ponudnika svojih akcij do pobudnika, organizatorja in koordinatorja Tedna vseživljenjskega učenja v ožjem regionalnem prostoru. Skupaj s številnimi izvajalci

smo poskrbeli, da je projekt zaživel in dobil svoje mesto v okolju. Danes vidimo svojo vlogo predvsem v pripravi idejnega projekta TVU in animiranju različnih izvajalcev; povezovanju izvajalcev, ki si to želijo, ter časovnem in prostorskem usklajevanju prireditev in dogodkov; oblikovanju koledarja prireditev in prijavi prireditev (vpis prireditev v spletni koledar Andragoškega centra Slovenije); pripravi skupnega promocijskega gradiva; promociji TVU, posameznih izvajalcev in prireditev; predstavitvi projekta sponzorjem; sodelovanju z novinarji in sredstvi javnega obveščanja; pripravi uvodnih in sklepnih dogodkov in končno vrednotenju TVU.

Med najpomembnejšimi dejavnostmi je **promocija projekta kot celote, posameznih dogodkov in izvajalcev**, saj je zaradi obsežnosti projekta in številnih izvajalcev nemogoče pričakovati, da bodo brez ustrezne promocije vsi dogodki obiskani. Ker nas pri oblikovanju koledarja vodi načelo »pripeljimo učenje bližje domu«, to upoštevamo tudi pri promociji in informiranju, ki poteka ves čas trajanja projekta – običajno je to od začetka oktobra do sredine novembra.

Prireditve TVU so namenjene različnim ciljnim skupinam – od najmlajših do upokoјencev; časovno so razporejene v obdobje najmanj meseca in pol, po vsebini in obliki izvajanja so raznolike. Naša prizadevanja so zato usmerjena v to, da bi bili občani o projektu obveščeni in da bi se dogodkov udeleževali. Izkušnje iz preteklih let nam dokazujejo, da so - zadovoljni s kvalitetno ponudbo - čas v oktobru mnogi že rezervirali za TVU.

S pomočjo **koledarja prireditev TVU** informiramo tudi širšo javnost. V začetku je bila Tednu namenjena posebna številka našega informativnega glasila NORICE. V njem smo poleg koledarja dogodkov predstavili vse tiste izvajalce, ki so to želeli, dopolnili pa smo ga tudi s sporočili in strokovnimi besedili o tematski naravnosti TVU. Bilten smo ob pomoči sponzorjev tiskali v nakladi 5.000 – 7.000 izvodov. Zaradi visokih stroškov smo se v letu 2003 odločili za koledar v obliki brošure. Teden dni pred začetkom prireditev koledar razpošiljamo vsem izvajalcem in različnim ustanovam v lokalni skupnosti. Pošljemo ga tudi na vse naslove posameznikov, ki jih imamo v naših bazah podatkov. V času TVU je dosegljiv tudi v vseh prostorih, kjer se zbirajo občani (zdravstveni domovi, bolnišnica, pošta, banke, zavarovalnice, različni lokali, knjižnice ipd.). Do sedaj so nam vodstva tak način informiranja povsod dovolila.

V skrbi za promocijo TVU in njegovo medijsko podobo v našem prostoru se dogovarjamo s številnimi zunanji sodelavci. Poleg odgovornosti za vzpostavitev formalnih povezav in umeščanja TVU na nacionalnem in lokalnem nivoju so naše naloge usmerjene predvsem v promocijo v medijih in pridobivanje ciljnih skupin za posamezne dogodke. Med redne dejavnosti sodi **tiskovna konferenca** pred začetkom TVU, na kateri predstavimo projekt, koledar prireditev Tedna ter vse izvajalce, ki to želijo. Nanjo povabimo predstavnike vseh medijev v širšem lokalnem okolju.

Drugo pomembno področje našega delovanja pa je **medijska promocija**. RIC vsako leto pripravi načrt medijske promocije, s katerim seznanimo vse izvajalce, ki jih to zanima, na dnevni odprtih vrat TVU. Z vsemi, ki smo jih še posebej predlagali medijem zaradi zanimivosti njihovih dogodkov, se o njihovem medijskem pojavljanju dogovorimo že prej (termin, vsebina, vrsta medija).

Naši lokalni mediji, ki že vrsto let sodelujejo kot neke vrste **medijski sponzorji**, nam večinoma brezplačno namenijo svoj prostor. Med njimi imajo prav gotovo posebno mesto TV Vaš kanal, Dolenjski list, Studio D, radio Krka in radio Sraka. Ves čas trajanja našega TVU, ki je resnično dolg, so namreč občani s pomočjo teh medijev (dnevna obvestila, tedenski koledar, video strani) obveščeni o vseh prireditvah. Posamezni mediji ves čas festivalskega dogajanja predstavljajo posamezne prireditve, ki se jim zdijo še posebej zanimive. V dnevnikih poročilih na lokalni TV smo skoraj dnevno prisotni s petminutnim prispevkom, ki ga pripravljamo skupaj z novinarji televizije.

Pomembno je, da z mediji sodelujemo ves čas trajanja TVU in ne samo tretji teden v oktobru. Ker ob tem za večino prireditev skupaj z izvajalci pošiljamo tudi osebna vabila (poprečno 200 vabil za vsako), se nam zelo redko zgodi, da obiskovalcev ni.

Tretje pomembno področje delovanja je **obveščanje o posameznih dogodkih s pomočjo promocijskega gradiva ACS**. Za večino izvajalcev gradivo prevzamemo, vsak pa poskrbi za dodatno obveščanje.

Iz anketnih vprašalnikov za udeležence prireditev in pogovorov z njimi in izvajalci sklepamo, da so takšne poti informiranja potrebne in učinkovite. Tako kot učenje samo, moramo tudi informacijo o možnostih zanj pripeljati bliže domu.

Meta Gašperšič (meta.gaspersic@ric-nm.si), RIC Novo mesto

Priznanja Andragoškega centra Slovenije za leto 2004

★ Poročilo o postopku in rezultatih razpisa

Letošnji javni razpis, s katerim je Andragoški center Slovenije zbiral predloge za podelitev priznanj ACS za izjemne dosežke pri učenju odraslih, je za nami. Tudi komisija je že zasedala (20. maj 2004) in imela težko delo, saj so bili predlogi res kakovostni. Odgovorni za promocijo se že veselimo dobrih zgledov, ki jih bomo lahko predstavili javnosti.

Razpis priznanj Andragoškega centra Slovenije za leto 2004 je bil javno objavljen v začetku marca 2004 na spletnih straneh ACS (<http://www.acs.si/zarisce/>) oziroma TVU (<http://tvu.acs.si/zarisce/>), v TVU-Novičkah 1/2004, v Euridyce novicah in na teletextu TV Slovenija. Animacijski zapis je bil objavljen v glasilu Novičke (marec 2004), izvedena pa je bila tudi obsežna osebna animacija morebitnih predlagateljev, tudi Odbora za obeležitev Evropskega leta učenja s športom.

Delovna skupina za priznanja Andragoškega centra Slovenije je žal morala, ugotoviti, da med potencialnimi predlagatelji letos ni bilo pravega navdušenja, saj se je – v primerjavi z lanskim letom – njihovo sodelovanje zmanjšalo za več kot 50 odstotkov, koordinatorji TVU so se, kot je videti, odločili za malo predaha, pa tudi Urad za šport RS oziroma odbor za obeležitev evropskega leta ni našel nobenega primerne kandidata za priznanje ACS. Na letošnji razpis je tako prispelo skupno **23 predlogov**, vsi v razpisnem roku, med 20. marcem in 20. aprilom 2004, in v skladu z drugimi razpisnimi pogoji.

Delovna skupina je pripravila gradivo za zasedanje komisije. Pri oblikovanju povzetkov smo upoštevali kriterije, zapisane v Pravilniku o podeljevanju priznanj ACS. Izvirniki predlogov z dokazili so bili na vpogled v času zasedanja komisije, v prostorih ACS.

Sestava prispelih predlogov:

- za priznanje v **I. kategoriji** so se potegovali štirje predlogi;
- za priznanje v **II. kategoriji** trije,
- v **III. kategoriji** pa je bilo 16 kandidatov, in sicer deset posameznikov, tri skupine, eno društvo in ena ustanova.

Člani komisije za podelitev priznanj Andragoškega centra Slovenije za posebne dosežke pri učenju odraslih v Sloveniji za leto 2004 so preučili prispеле predloge in sprejeli **sklep, da bodo priznanja podeljena desetim kandidatom**, in sicer: dve priznanji v I. kategoriji, tri v II. ter pet priznanj v III. kategoriji.

Priznanje posameznikom/posameznicam za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja prejmeta:

- **Tina Horvat**, trgovka iz Murske Sobote (Predlagatelj: LU Murska Sobota)
- **mag. Ljudmila Marta Šemerl – Šmid**, upokojenka iz Ljubljane, delujoča med izseljenci v Švici (Predlagatelj: Čebelarska zveza Slovenije)

Priznanje skupini za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja prejmeta prejmejo:

- **Študijski krožek za nemški jezik na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani**, pod vodstvom Vide Danice Belšak (Predlagatelj: Alijana Šantej, Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje – Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani)
- **Študijski krožek Beseda slovenske Istre** iz Kopra, pod vodstvom Nadje Rojac iz Trsta (Predlagatelj: Libris d.o.o. Koper)
- **Študijski krožek Ohranjanje dediščine** iz Pirana, pod vodstvom Natalije Planinc (Predlagatelj: Špela Pahor)

Priznanje posamezniku/posameznici, skupini, društvu, ustanovi, podjetju ali lokalni skupnosti za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih prejmejo:

Posamezniki:

- **Danica Cedilnik**, upokojenka iz Ljubljane (Predlagateljji: Dušica Kunaver, Hermina Krajnc, Urša Gruden)
- **Jože Prah**, gozdarski inženir iz Sevnice (Predlagateljja: Občina Radeče, dr. Mirko Medved, Gozdarski inštitut Slovenije)
- **dr. Srečko Zakrajšek**, prof. kemije iz Ljubljane (Predlagatelj: dr. Zoran Jelenc)

Skupina:

- **Študijski krožek Graščinski parki Šaleške doline** iz Velenja, pod vodstvom Nataše Dolejši (Predlagatelj: Andragoško društvo, Univerza za tretje življenjsko obdobje Velenje)

Ustanove:

- **Zavod CDK za Šolo čustvene inteligence** iz Ljubljane (Predlagatelj: dr. Robert Leskovar)

Vsem nagrajencem in njihovim predlagateljem iskreno čestitamo!

Slovesna podelitev priznanj bo v **petek, 15. oktobra**, ob slovesnem odprtju Tedna vseživljenjskega učenja 2004.

Slavica Borka Kucler (borka.kucler@acs.si), ACS

Razpis za prijavo dejavnosti v Tednu vseživljenjskega učenja 2004

Na podlagi preliminarnega načrta TVU 2004 (ta šele s potrditvijo Vlade RS postane dokončen) objavljamo **razpis za prijavo dejavnosti v TVU 2004**, ki bo **odprt od 7. junija** dalje, in sicer za **prijave po pošti ali elektronski pošti do 6. septembra**, za **prijave s pomočjo spletne aplikacije do 20. septembra 2004**.

Vse ustanove, podjetja in posameznike, ki bi želeli sodelovati, vabimo, da v času **TVU 2004 (od 18. do 24. oktobra 2004)** organizirate in izpeljete prireditve, ki so v skladu s temeljnim ciljem projekta TVU, t.j. promocijo vseživljenjskega učenja in kulture učenja. Če vam je en teden, kolikor traja uradni termin TVU, prekratek za izpeljavo vseh idej in zamisli, lahko prireditve izpeljete tudi pred ali po uradnem terminu, pri čemer morajo biti ravno tako vsebinsko povezane s TVU, na njihovem prizorišču pa kot skupni prepoznavni znak uporabljen plakat in drugo promocijsko gradivo TVU 2004.

Če se prvič odločate za sodelovanje v TVU, vam predstavljamo nekaj najbolj pogostih vsebin in oblik dogodkov, ki so jih izvajalci udejanjali pretekla leta. Lahko pa pobrsate tudi po lanskoletnem spletnem koledarju prireditev, ki je objavljen na naslovu <http://tvu.acs.si/koledar/>.

Pretekla leta so prevladovali t. i. **predstavitveni dogodki** in **spremljajoče prireditve**. Med prve uvrščamo predstavitve izobraževalnih programov in projektov, različnih metod učenja, praktične prikaze, predstavitve dejavnosti različnih društev in združenj, študijskih krožkov, knjižnic in drugih kulturno-izobraževalnih organizacij, borz znanja, središč za samostojno učenje... Druge pa dajejo Tednu praznično noto; sem prištevamo slavnostna odprtja Tedna, tako na nacionalni kot tudi na krajevni ravni, odprtja svetovalnih središč, borz znanja, središč za samostojno učenje, odprtja novih učnih prostorov, razni kulturni in družabni dogodki, srečanja, klubski in literarni večeri, koncerti, tiskovne konference, sprejemi, podelitve priznanj in diplom, degustacije, ogledi kulturnih in naravnih znamenitosti, športna tekmovanja in srečanja, proslave obletnic delovanja, zaključne prireditve TVU in podobno. Številni izvajalci so organizirali tudi **dogodke, ki omogočajo udeležencem aktivno sodelovanje** ter izmenjavo izkušenj in mnenj. Večinoma so to učne in kreativne delavnice različnih vsebin, kot so oblikovanje keramičnih izdelkov, slikanje na svilo in steklo, oblikovanje fimo mase, klekljanje, rezbarjenje, razne likovne, glasbene in računalniške delavnice, tako za odrasle kot tudi za otroke, delavnice za osebnostno rast, brezplačna testiranja, preizkušnje znanj in uvrstitveni testi tujih jezikov... **Informiranje in svetovanje** je posredno zastopano v vseh prej omenjenih skupinah dogodkov, neposredno pa ga izvajalci izvajajo prek odprtih telefonov in svojih spletnih

strani, z organiziranjem informativnih dni in dni odprtih vrat, postavitev stojnic z informativnim gradivom. Pomembno vlogo imajo tudi javna občila, ki s svojimi prispevki o dogajanjih v TVU obveščajo in ozaveščajo občane ter s tem aktivno prispevajo k promociji in širjenju kulture vseživljenjskega učenja.

Vse, ki se boste ogreli za sodelovanje, vabimo, da nam v času razpisa **s priloženo prijavnico posredujete svojo najavo prireditev TVU** (prijavnica bo od 7. junija dalje na voljo tudi na spletni strani TVU (<http://tvu.acs.si/zarisce>). Če vam bolj ustreza **elektronski način prijave**, lahko to storite **s pomočjo spletne aplikacije** od 7. junija dalje, in sicer na spletni strani TVU (<http://tvu.acs.si>) izberite menijsko možnost Prireditve, nato Internetni vnos, kjer izpolnite elektronsko prijavnico, na podlagi katere vam bomo sporočili vaše uporabniško ime in geslo za neposredni vnos prijave (vsi izvajalci, ki ste sodelovali že lani, boste v začetku junija po pošti prejeli vaše uporabniško ime in geslo za vnos). Zaradi lažje obdelave podatkov vas prosimo, da pri prijavi točno upoštevate navodila za izpolnjevanje. Pravočasno oddane prijave, in s tem najave prireditev, bomo upoštevali v spletnem koledarju prireditev TVU 2004, v poročilu in analizi TVU 2004, sporočilih za javnost in ob podobnih priložnostih.

Vsem izvajalcem TVU bo na voljo tudi skupno promocijsko gradivo TVU 2004, ki bo tako kot vsa leta temeljilo na celostni grafični podobi Tedna. Izvajalci boste brezplačno prejeli plakate, logotip in nekaj izvodov zloženk, pripravili pa bomo tudi druge grafične rešitve za pripravo vašega lastnega promocijskega gradiva, ki bodo na voljo na spletni strani TVU (<http://tvu.acs.si/zarisce>).

Podrobnejše informacije o prijavi dobite pri Alenki Mavsar (tel.: 01 5842 484) ali Maji Delalut (tel.: 01 5842 570). Spremljajte tudi obvestila na spletnih straneh TVU (<http://tvu.acs.si>, menijska izbira V žarišču), ali pa nam zastavite vprašanje v TVU-razpravljalnici (<http://tvu.acs.si/razprava>).

Alenka Mavsar (alenka.mavsar@acs.si)

Mednarodno sodelovanje

★ Poročilo o drugem sestanku projektne skupine IntALWinE na Finskem

O novem mednarodnem projektu *Grundtvig 4: Mednarodni teden odraslih učencev v Evropi*¹ smo poročali že v januarski izdaji glasila *Novičke* (na voljo tudi na spletnih straneh http://www.acs.si/novicke/2004/ACS-Novicke_2004-01.pdf) in napovedali, da bo delo v treh tematskih skupinah potekalo večidel prek elektronske pošte, občasno pa se bomo sestajali in delovno srečanje po možnosti združili še s kakšnim drugim, vsebinsko povezanim dogodkom. Slednje je bilo razlog za to, da smo se od 21. do 24. aprila sestali na Finskem, saj je tam od 19. do 25. aprila potekal finski Teden odraslih učencev² in so nam organizatorji omogočili študijski obisk nekaterih dogodkov.

★ Delovno srečanje projektne skupine IntALWinE

V času od decembra 2003 pa do aprila letos je bilo največ dejavnosti izpeljanih prav v okviru **delovne skupine**, ki se osredotoča na **udeležence v izobraževanju** in v katero je vključena tudi Slovenija. Opravljena je bila analiza o tem, ali imajo sodelujoče države³ nabor zgodb uspešnih udeležencev v izobraževanju, ali jim podeljujejo priznanja in po kakšnem postopku, kaj pričakujejo od *Mednarodnega foruma udeležencev* (od 4. do 6. oktobra v Veliki Britaniji), ki naj bi se ga udeležil po en predstavnik iz vsake države, in kako si predstavljamo vključevanje teh udeležencev v naše festivale ter vpeljevanje foruma udeležencev v prakso izobraževanja odraslih. Ta pregled je pokazal, da bodo imeli nekateri partnerji težave pri izbiri primerne predstavnika in da bodo najverjetneje izbrali nadomestno, po mnenju večine slabo rešitev: namesto udeleženca bodo poslali kar predstavnika enega od izvajalcev izobraževanja. Andragoški center Slovenije je z vsakoletnim podeljevanjem priznanj ACS za izjemne dosežke v izobraževanju odraslih⁴ ustvaril banko devetdesetih dobitnikov priznanj in njihovih nadvse zanimivih in navdihujočih življenjskih zgodb. Med njimi bomo – upoštevaje, da bo dogajanje na forumu potekalo v angleščini in da mora udeleženec imeti določene sposobnosti - izbrali posameznika/posameznico, ki bo zastopal glas učečih se Slovencev.

¹ Uradni naziv projekta: *International Adult Learners Week in Europe - IntALWinE*

² Finnish Adult Learners Week oziroma Aikuisopiskelijan viikko Veckan för vuxenlärande

³ Projektno skupino sestavljamo nacionalni koordinatorji festivalov učenja iz Avstrije, Belgije, Bolgarije, Cipra, Estonije, Islandije, Litve, Nizozemske, Norveške, Romunije, Slovenije in Velike Britanije; tihi partner je Švica. Projekt koordinira Unescov inštitut za izobraževanje iz Hamburga.

⁴ Podeljujemo jih od leta 1997 naprej. Glej spletno stran <http://tvu.acs.si/priznanja/>.

Predstavnica Velike Britanije je na sestanku predstavila preliminarni program Mednarodnega foruma, ki pa je bil preobsežen in za udeležence prezahteven, zato ga morajo še predelati. Namen srečanja je izmenjava izkušenj in pogledov z vidika udeležencev v izobraževanju, obenem pa njihovo usposabljanje za prevzemanje zagovorniške vloge, saj naj bi forumi udeležencev na daljši rok vplivali po eni strani na politiko, po drugi pa na ponudbo v izobraževanju odraslih.

Druga delovna skupina se ukvarja s **problematiko vrednotenja festivala učenja**, vendar skupina doslej nima skupnih rezultatov, zato je avstrijska udeleženka prikazala njihov način vrednotenja in letnega poročanja, nizozemska pa koncept pet-nivojskega evalvacije, ki ga je spoznala na usposabljanju za kakovostno vrednotenje projektov. Skupina bo v prihodnje bolj aktivno delovala, in sicer bo pokrila področje modelov zbiranja podatkov, oblik sodelovanja (tudi z mediji in sponzorji), zbrala pa bo tudi primere dobre prakse, ki jih bomo prispevali vsi projektni partnerji.

Tretja delovna skupina, ki naj bi preučila **instrumentalni pomen festivalov učenja** kot orodij za mobiliziranje javnosti in zagovorništvo, bo začela z delom v kasnejši fazi projekta, saj bo izhajala iz dosežkov prvih dveh skupin.

Naš naslednji delovni sestanek bo v Maastrichtu, decembra 2004, in bo sovpadal s srečanjem ministrov s področja izobraževanja, kar bomo skušali izkoristiti za promocijo našega projekta in lobiranje na različnih ravneh.

★ **Finski festival odraslih učencev**

Študijski obisk nekaterih dogodkov v okviru finskega festivala učenja se je začel v Helsinkih z ogledom odprtja enodnevne predstavitve različnih izvajalcev izobraževanja odraslih, ki je bila organizirana na glavni železniški postaji, zatem pa se je naša skupina razkropila po različnih prizoriščih na Finskem. Umeščena sem bila v skupino, ki je obiskala mestece Joensuu na vzhodnem delu Finske, v pokrajini Karelia. Tam smo obiskali gledališko predstavo družinskega gledališča, v katerem delujejo predvsem priseljenci iz Rusije in nekaterih drugih držav. Eden od načinov integracije številnih priseljencev v finsko družbo je namreč tudi neformalno izobraževanje in učenje, ki velikokrat poteka v študijskih krožkih in drugih interesnih skupinah. Udeležili smo se tudi predstavitve nevladnih organizacij ter razstave izdelkov, ki so rezultat dela različnih skupin v enem od tamkajšnjih izobraževalnih centrov za odrasle.

Glede na vtise s teh dogodkov in na informacije, ki smo jih prejeli od finske nacionalne koordinatorice festivala, menim, da je struktura izvajalcev in prireditelj precej podobna naši. Več pozornosti namenjajo neformalnemu učenju, ki ga država tudi izdatno podpira – ne le moralno, temveč tudi finančno. Posebnost finskega

festivala je tudi ta, da vsakič določijo vodilno temo ali dve, letos se je nanašala na spretnosti in dejavno državljanstvo, nato pa izberejo krovno ustanovo za koordiniranje festivala. Stalna je le nacionalna koordinatorica, gospa Johanna Korhonen, ki vsako leto deluje pod okriljem druge ustanove. Tudi priznanje na nacionalni ravni (vsakič ga prejme le en/a posameznik/ca) podelijo glede na razpisano temo.

Navdušujoča je bila zavzetost, s katero se finski koordinatorji in izvajalci lotevajo festivala, sicer pa nam tudi to ni tuje, saj vsi, ki smo v gibanje festivalov učenja vključeni, ugotavljamo, da njihova uspešnost temelji prav na tej predanosti in zanosu posameznikov.

mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

★ Prvi rezultati vrednotenja učinkov TVU v mednarodnem projektu

★ Uvod

V *TVU-Grundtvig projektu ACS* od oktobra leta 2002 koordinira partnerje iz Bolgarije, Nemčije, Španije in Romunije; v letu 2003 pa se nam je pridružila še Švica kot tihi partner. V tem času smo opravili in razvili večino načrtovanih nalog in izdelkov: nacionalna poročila o položaju vseživljenjskega učenja, temeljno infrastrukturo za razvoj gibanja TVU (omrežje regionalnih in tematskih koordinatorjev v sodelujočih državah, priročnik za njihovo usposabljanje in delo), spletno stran in kakovostno promocijsko gradivo (pet jezični plakat, dvojezične zloženke), sodelovali smo pri izpeljavi prvega festivala učenja v Španiji, razvili model vrednotenja TVU, strategijo za diseminacijo dosežkov in načrt medijske promocije. Pripravljamo še podlage za prenovo spletnega koledarja TVU. Več o vseh dosežkih si lahko ogledate na spletni strani projekta <http://www.llw5.org>.

V članku želim predstaviti nov model za spremljanje učinkov in prve rezultate vrednotenja. Najprej se v imenu sodelavcev ACS iskreno zahvaljujem za velik odziv vsem, ki ste sprejeli našo pobudo in izpeljali anketiranje udeležencev vaših prireditev in tudi sami kot koordinatorji ali izvajalci odgovarjali na poseben vprašalnik.

★ Model vrednotenja TVU

Teoretični model vrednotenja so pripravili španski partnerji – Raziskovalni inštitut za družbene vede in izobraževanje pri Univerzi v Barceloni (Centro de investigación social y educativa - CREA). Predstavlja ga t.i. *model dialoga*, v katerem so določeni cilji, kriteriji za kakovostno, učinkovito in zanesljivo vrednotenje in instrumenti za njegovo

izpeljavo. Razviti so bili trije instrumenti vrednotenja: vprašalniki, generalne skupščine in diskusijske skupine (communicative discussion groups). V Sloveniji smo v času TVU 2003 izpeljali testiranje prvega instrumenta. Sestavljata ga dva vprašalnika:

- **vprašalnik za udeležence prireditev**
Preučevanje potreb udeležencev prireditev in učinkov TVU na udeležbo v vseživljenjskem učenju predstavlja novost tako v slovenskem kot v mednarodnem prostoru. Vprašalnik vključuje naslednje sklope:
 - vir informacije o TVU dogodku,
 - izkušnje s TVU,
 - ocene in komentarje o dogodku,
 - pobude izvajalcem za naslednje leto,
 - pripombe in priporočila,
 - vpliv TVU na motivacijo posameznikov za udeležbo v izobraževanju.
- **vprašalnik za izvajalce prireditev** v veliki meri izhaja iz vprašalnika, ki smo ga dozdaj uporabljali pri vrednotenju slovenskega TVU, zato ste izvajalci izpolnjevali dejansko dva vprašalnika: uveljavljenega »slovenskega« in krajšega »mednarodnega«, ki je vključeval le dodatna vprašanja. Vprašalnik vključuje 9 sklopov:
 - vsebina: cilji in pričakovanja izvajalcev, ocene doseganja ciljev in pričakovanj, najbolj zanimive teme (dodatna vprašanja),
 - udeležba: dogodki in udeleženci – kvantitativni kazalci (slovenski vprašalnik),
 - vpliv: izkušnje s TVU, načrti za nadaljnje sodelovanje, nove vsebine in oblike, koristi (dodatna vprašanja),
 - informiranje: načini obveščanj (dodatna vprašanja),
 - organizacija: sodelovanje med izvajalci (dodatna vprašanja),
 - podpora: vrste podpore, zadovoljstvo glede vloge koordinatorjev na različnih ravneh (slovenski vprašalnik),
 - sredstva (slovenski vprašalnik),
 - medijska promocija: kvantitativni kazalci (slovenski vprašalnik).

★ Izpeljava anketiranja

V testiranje obeh vprašalnikov se je v lanskem letu vključilo več kot 100 naših izvajalcev TVU (od skupno okrog 500). Na 250 prireditvah v okviru Tedna je sodelovalo skoraj 6.200 (od skupno okrog 80.000) obiskovalcev; izpolnjen vprašalnik je vrnilo 1.981 oseb (32,3 % od vseh obiskovalcev teh prireditev), kar predstavlja 2,5 % vseh obiskovalcev TVU 2003.¹

¹ Bolgarski partnerji so razdelili udeležencem 1.200 vprašalnikov; izpolnilo jih je 700 udeležencev; na vprašalnik o izvajalcih TVU prireditev je odgovorilo 108 izvajalcev in 12 koordinatorjev. V angleščino so prevedli samo odgovore 194 udeležencev na dveh dogodkih. Španski partnerji (CREA) so ovrednotili en dogodek (celodnevni literarni krožek), ki se ga je udeležilo 300 ljudi, vprašalnik je izpolnilo 42 udeležencev. Za romunskega in drugega španskega partnerja še nimamo podatkov, Nemčija pa načrtuje izpeljavo anketiranja septembra letos.

Izvajalci so se za sodelovanje pri testiranju odločali prostovoljno, prav tako so po lastni presoji izbrali dogodke, na katerih so izpeljali anketo z udeleženci, zato je potrebno opozoriti, da dobljeni podatki niso reprezentativni za celoten TVU. Rezultate bomo z drugimi partnerji v mednarodnem poročilu predstavili kot študije primerov za vsako državo posebej.

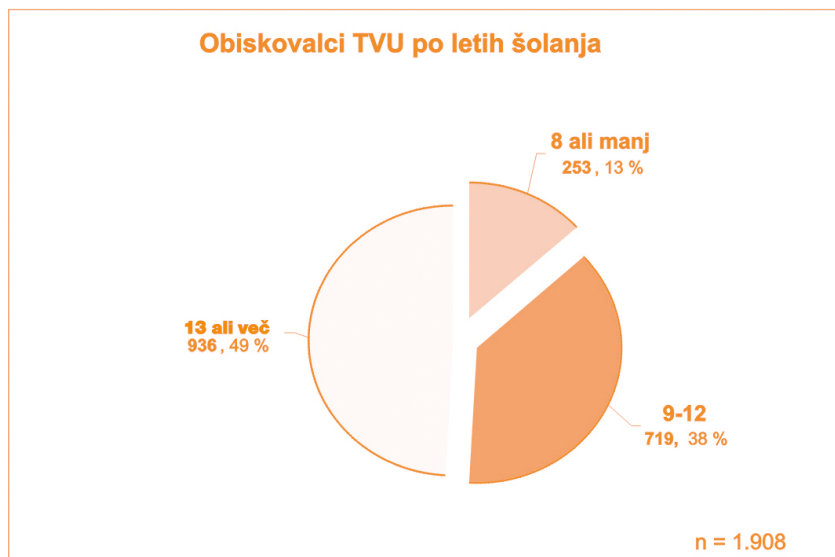
Kljub tej omejitvi so za usmerjanje našega dela – tako ACS, nacionalnega koordinatorja, kot regionalnih in tematskih koordinatorjev in posameznih izvajalcev - rezultati prvih vsebinskih analiz pomembni. Na kratko vam bom predstavila rezultate anketiranja obiskovalcev prireditvev.

★ Rezultati anketiranja obiskovalcev prireditvev TVU

O obiskovalcih

Skoraj 2.000 obiskovalcev, ki so sodelovali na 250 prireditvah, je vrnilo izpolnjen Vprašalnik o udeležencih. V nadaljevanju predstavljamo izbrane podatke o njihovih letih šolanja, področju zaposlitve, bivališču in starostni strukturi.

Slika 1

Vir: Vprašalnik za udeležence, Slovenija TVU 2003, projekt TVU-Grundtvig, ACS 2003

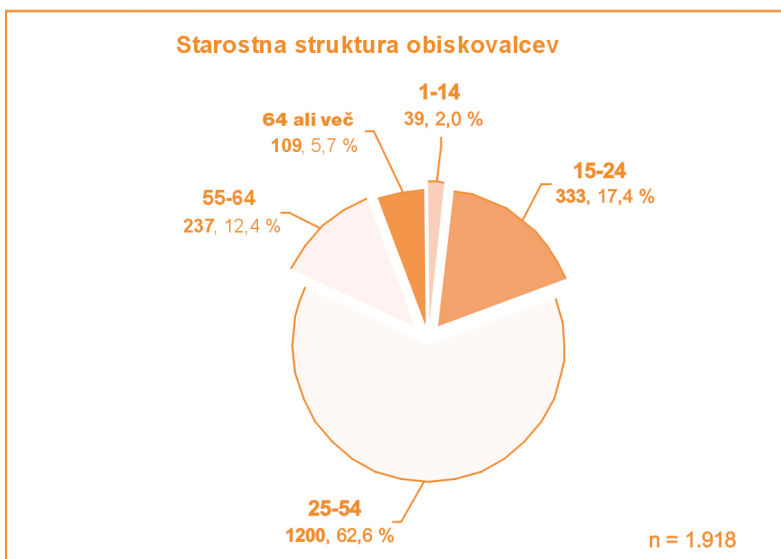
Posebej spodbudni so podatki o letih šolanja obiskovalcev. Čeprav prevladujejo taki, ki imajo več kot 13 let šolanja (46 %), sta odstotka takih, ki imajo od 9 do 12 let oziroma 8 let in manj šolanja še relativno visoka (38 % za prvo in 15 % za drugo starostno skupino). Seveda iz metodoloških razlogov tega podatka ni mogoče posploševati, lahko pa postavimo domnevo, da s prireditvami TVU izvajalci uspejo nagovoriti in tudi pritegniti v izobraževalne dejavnosti manj izobraženo populacijo.

Večina anketiranih je zaposlena na področju izobraževanja (18 %), na področju industrije in trgovine (vsaka po 11 %). Visok je bil odstotek brezposelnih (18 %) in upokoјencev (14 %), učencev, dijakov in študentov je bilo skoraj 6 %.

Preko 50 % anketiranih obiskovalcev živi v mestih, 21 % v krajih in 26 % na vasi. Leta šolanja obiskovalcev na teh območjih odražajo dejansko stanje v Sloveniji. Med obiskovalci, ki živijo na vasi, jih ima manj kot 8 let šolanja 18 % (v primerjavi z mestom, kjer je ta delež dvakrat nižji), več kot 13 let pa 37 % (v mestu je ta delež višji za 1,7 krat).

Vpogled v starostno strukturo anketiranih obiskovalcev na sliki 2 potrjuje posebnost slovenskega TVU v svetovnem prostoru: čeprav prevladujejo odrasli, stari od 25 do 64 let, so tudi druge starostne skupine, z izjemo starih nad 64 let, primerno zastopane.

Slika 2

Vir: Vprašalnik za udeležence, Slovenija TVU 2003, projekt TVU-Grundtvig, ACS 2003

Podatek, da je med skoraj 2.000 anketiranci preko 60 % takšnih, ki so prvič obiskali TVU, kaže na velik vpliv poslanstva TVU, saj festivalsko dogajanje pritegne nove ljudi. Med obiskovalci, ki so prvič obiskali prireditve TVU, je bilo takšnih, ki so imeli od 9 do 12 oziroma več kot 13 let šolanja, med 40 do 44 %, obiskovalcev z manj kot 8 leti šolanja pa 15 %.

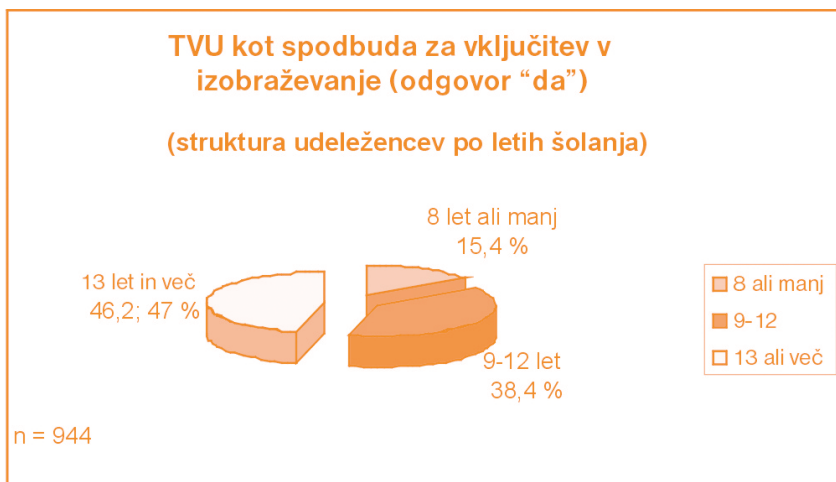
Velika večina anketirancev je ocenila dogodek, ki so ga obiskali, z odlično oceno (45 %) ali zelo dobro (43 %), z zadovoljivo pa 12 %. Posamezne ciljne skupine pa so bile dokaj kritične do posameznih vrst prireditev. Tako je, na primer, od 325 brezposelnih kar petina obiskovalcev ocenila dogodke s slabo/zadovoljivo; posebej kritični so bili do informiranja in svetovanja (26 % odgovorov zadovoljivo) in predstavitev izobraževalnih programov (23 % slabo/zadovoljivo).

Pobude obiskovalcev

Anketiranci so dali preko 1.000 predlogov raznolikih vsebin za prihodnje prireditve v TVU. Prve analize kažejo, da so predlogi s področij zdravja, izobraževanja, kulture, varstva okolja, izobraževanja oseb s posebnimi potrebami, ekologije, zaposlovanja, temeljnih spretnosti za življenje in delo ter politike. Veliko obiskovalcev pa ocenjuje, da spremembe ali novosti sploh niso potrebne. Pričakujemo, da bodo predlogi za izvajalce spodbuda za obogatitev vsebin in oblik ponudbe - ne le v času TVU, ampak tudi kasneje v njihovi programski ponudbi.

Vpliv TVU na udeležbo v izobraževanju

Slika 3

Vir: Vprašalnik za udeležence, Slovenija TVU 2003, projekt TVU-Grundtvig, ACS 2003

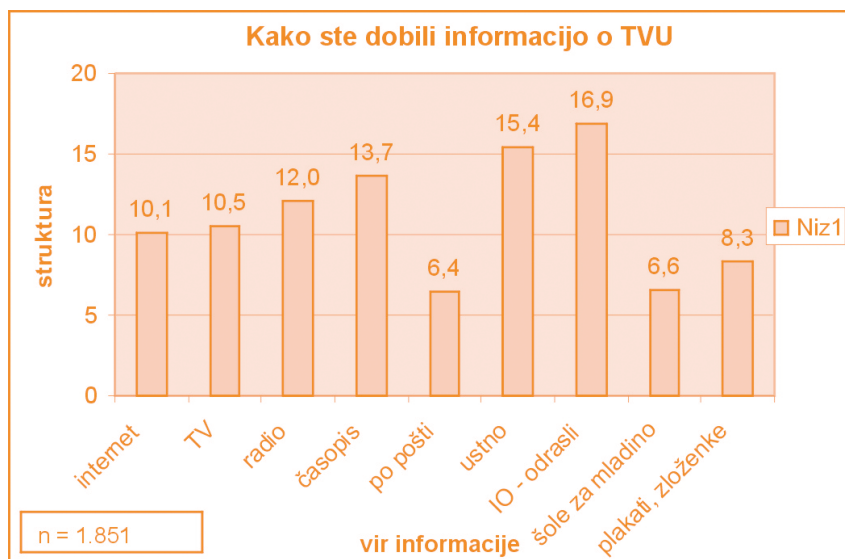
Na vprašanje, ali je bila udeležba na TVU dogodku spodbuda, da se bodo še sami vključili v izobraževanje, jih je 56 % (944) odgovorilo z da. Zato lahko ocenimo, da lahko TVU pomembno vpliva na udeležbo v izobraževanju, tudi med prebivalci z manj leti šolanja.

Vpogled v starostno strukturo pokaže, da se je za nadaljnje izobraževanje odločilo največ obiskovalcev, starih med 25 in 54 let (61 %), sledijo stari med 55 in 64 let (15 %) in mladi do 14 let (15 %). Z »da« za nadaljnje izobraževanje se je opredelilo največ žensk (74 %).

Kako so obiskovalci izvedeli za TVU dogodek

Vse odgovore na vprašanje, kako so obiskovalci zvedeli za TVU, smo razvrstili v osem vnaprej določenih skupin (skupno 1.851 odgovorov) in skupino drugo (skupno 486 odgovorov, med njimi knjižnice in društva 73 odgovorov). Spodnja slika prikazuje strukturo odgovorov po osmih skupinah.

Slika 4

Vir: Vprašalnik za udeležence, Slovenija TVU 2003, projekt TVU-Grundtvig, ACS 2003

Najpomembnejši vir informacij o TVU dogodkih so izobraževalne organizacije za odrasle in mladino in ustne informacije znancev, sorodnikov, prijateljev, poslovnih partnerjev - skoraj 40 % vseh odgovorov navaja te vire. Internet še vedno zaostaja za klasičnimi mediji. Preseneča pa relativno visok odstotek odgovorov, ki navajajo

kot vir plakate in zloženske. Izvajalci so pri tem pokazali veliko iznajdljivosti: razstavili so jih na zelo različnih, a pogosto obiskanih lokacijah: trgovina (Mercator, Spar, druge), zdravstveni dom, muzej, društvo upokoјencev, AMD, občina, Zavarovalnica Triglav, središče mesta (Celje), pošta in oglasne deske v službah.

Že prvi rezultati analize vprašalnika o udeležencih dajejo koordinatorjem in izvajalcem podlage, da pri načrtovanju prireditev upoštevajo socialno-ekonomske značilnosti, ocene, priporočila in potrebe obiskovalcev. Ob okrepljenem partnerstvu in primernih spodbudah bi lahko izvajalci bolj načrtno razvijali ponudbo za nedeјjavne v izobraževanju.

Bolj poglobljene analize bodo pokazale tudi na raznolikost potreb obiskovalcev - ne le po letih šolanja in starostnih skupinah, ampak tudi po kraju bivanja (mesto, naselje, vas) in dejavnosti zaposlitve.

S povezovanjem izbranih odgovorov udeležencev in izvajalcev prireditev (Vprašalnik za izvajalce prireditev) bomo lahko dodatno osvetliti vplive TVU na udeležbo v izobraževanju, na potrebe po novih vsebinah in pripravljenost izvajalcev, da jih ponudijo, na partnerstvo med izvajalci pri spodbujanju in zadovoljevanju izobraževalnih potreb v mestnih in podeželskih okoljih.

Analiza podatkov o izvajalcih prireditev bo pokazala na cilje, ki jih želijo izvajalske organizacije prek TVU uveljaviti kot prednostne, in na njihovo usklajenost z nacionalnimi cilji in potrebami na področju vseživljenjskega učenja.

Sodelavci v projektu ocenjujemo, da je razvit in preizkušen instrumentarij za vrednotenje TVU dragocena pridobitev mednarodnega projekta. Menimo, da bi morali slovenski model vrednotenja dopolniti z novostmi iz mednarodnega projekta, zato smo na NO za TVU naslovili pobudo, da bi Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport (MŠZŠ) podprlo izpeljavo vrednotenja, obogatenega z dosežki v mednarodnem projektu, v letošnjem TVU. Ob podori MŠZŠ bo ACS dopolnil instrumente vrednotenja in on-line programa obdelave podatkov. Pri dopolnjevanju bomo upoštevali tudi potrebe izvajalcev, koordinatorjev in lokalnih skupnosti. Program naj bi namreč omogočil analize tudi na nižjih ravneh (regija/ lokalna skupnost – koordinator/posamezni izvajalec). Pripravili bomo tudi načrt za zagotavljanje ustrezne zastopanosti območij, ciljnih skupin in izvajalcev prireditev TVU. Pridobljene analize bodo kakovostna podlaga za odločitvene procese, ki ne zadevajo le TVU, temveč tudi izobraževanje odraslih v Sloveniji na splošno.

Olga Drogenik (odrogenik@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Organizacija dela za projekt TVU 2004 na Andragoškem centru Slovenije

★ Delovne skupine za pripravo TVU 2004

Vodja projekta: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, nacionalna koordinatorica TVU

Nacionalna koordinacija:

- **Konceptualno-razvojne naloge** - mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja, sodelujejo vsi člani delovne skupine;
- **Sodelovanje z izvajalci** – Alenka Mavsar, vodja, sodelujejo: Maja Delalut, Slavica Borka Kucler, mag. Zvonka Pangerc Pahernik;
- **Nacionalna promocija TVU** - Slavica Borka Kucler, vodja, sodelujejo David Fartek, Nevenka Kocijančič, Franci Lajovic, Alenka Mavsar, mag. Zvonka Pangerc Pahernik;
- **Mednarodno sodelovanje** - mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja, sodelujejo Olga Drogenik, Darijan Novak, Slavica Borka Kucler, Franci Lajovic;

Prireditve ACS v TVU:

- **Priznanja ACS 2004** - Slavica Borka Kucler, vodja, sodelujejo Maja Delalut, Nevenka Kocijančič, Franci Lajovic, dr. Vida A. Mohorčič Špolar, Marjetka Petelin;
- **Slovesno odprtje TVU 2004** - Nevenka Kocijančič, vodja, sodelujejo Zdenka Birman Forjanič, Slavica Borka Kucler, Franci Lajovic, dr. Vida A. Mohorčič Špolar, Darijan Novak, mag. Zvonka Pangerc Pahernik;
- **8. andragoški kolokvij** - Metka Svetina, vodja, sodelujejo: Neda Dordević, Slavica Borka Kucler, dr. Vida A. Mohorčič Špolar, Mateja Pečar, Marjetka Petelin.

Pomembnejši datumi

Razpis za priznanja ACS	20. marec do 20. april 2004
1. srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU	6. maj 2004
1. seja Nacionalnega odbora za TVU	11. maj 2004
TVU-Novičke 2/2004	junij 2004
Razpis za prijavo dejavnosti v TVU 2004 oz. zbiranje prijav:	
• po pošti ali prek e-pošti	7. junij do 6. september 2004
• prek interneta	7. junij do 20. september 2004
TVU-Novičke 3/2004	september 2004
2. srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU	23. september 2004
Objava prve verzije spletnega koledarja prireditev TVU 2004	4. oktober 2004
Objava zadnje verzije spletnega koledarja prireditev TVU 2004	11. oktober 2004
Pošiljanje anket izvajalcem	do 11. oktobra 2004
Nacionalna tiskovna konferenca ob TVU 2004	14. oktober 2004
Slovesno odprtje TVU 2004	15. oktober 2004
8. andragoški kolokvij	22. in 23. oktober 2004
Pošiljanje anket izvajalcem skupaj z izpisom prireditev	do 30. oktobra 2004
Zbiranje anket o izpeljavi dejavnosti TVU 2004	do 15. novembra 2004
3. srečanje koordinatorjev in izvajalcev TVU	december 2004/januar 2005
2. seja Nacionalnega odbora za TVU	december 2004/januar 2005
TVU-Novičke 1/2005	marec 2005

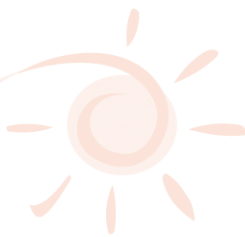
V naslednjih TVU-Novičkah med drugim preberite:

življenjske zgodbe dobitnikov
priznanj ACS za leto 2004

Povežite se z nami prek TVU-razpravljalnice:

<http://tvu.acs.si/razprava/>

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik,
nacionalna koordinatorica TVU, Nevenka Kocijancič,
urednica

Oblikovanje: David Fartek

Prelom: Solos d.o.o.

Tisk: Tiskarna Štok

Naslov uredništva:

Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana

Telefon: 01 5842 560

Telefaks: 01 5245 881

Elektronska pošta: zvonka.pangerc@acs.si,
nevenka.kocijancic@acs.si

Spletna stran:

<http://tvu.acs.si>

Izdajo glasila TVU-Novičke denarno omogoča
Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Naklada: 2.200 izvodov

ISSN 1408-6751 TVU-Novičke (slovenska izdaja-tiskane)

ISSN 1583-3746 TVU-Novičke (slovenska izdaja-online)

Junij 2004

TVU-Novičke so skupno glasilo izvajalcev
izobraževanja in učenja v Sloveniji, ki jih združuje zanimanje
za projekt Teden vseživljenjskega učenja in aktivno sodelovanje v njem. Bilten je na-
menjen obveščanju o pripravljanih, temeljnih, spremljajočih in sklepnih dejavnostih Tedna,
spodbujanju in koordiniranju sodelujočih ter izmenjavi njihovih izkušenj.

